

Gospodarsko pravo – približni odgovori na vprašanja iz učbenika

1. poglavje: pravni red

1) Kako se oblikuje in kaj tvori pravni red ?

Pravni red oblikujejo vse norme in predpisi, ki veljajo v določeni državi in času. Pravni red se oblikuje s pravnimi akti.

2) Namenskost pravne norme?

Pravna norma je uvedena, da bi dosegla določen cilj, se pravi namen – namenskost. Je smisel pravne norme.

3) Kaj je osrednja sestavina pravne norme?

Osnovna sestavina pravne norme je dispozicija, ki nam pove, kako moramo v določenih okoliščinah ali položaju ravnati.

4) V čem se razlikujejo dispozitivne in prisilne pravne norme?

Dispozitivne pravne norme nam dajejo svobodo pri odločitvi, ali bomo ravnali tako kot piše v dispoziciji ali ne, prisilne pravne norme nam pa tega ne omogočajo.

5) V čem se razlikujeta pravna norma in pravni akt?

S pravnim aktom je podana pravna norma, oziroma pravni akt vsebuje pravno normo (ali norme)

6) V čem je vsebinsko bistvo usklajenosti pravnih aktov?

Vsi pravni akti morajo biti v skladu z ustavo, mednarodnimi pogodbami (konvencijami) in ne smejo biti navskriž z ostalimi pravnimi normami.

2. poglavje: panoge pravnega reda

Vprašanj ni.....preštudiraj...sej je lahko

3. poglavje : Pravni viri gospodarskega prava

1) Opredelite in razčlenite pravne norme:

- pravni vir: njegove določujoče prvine so materialni, spoznavni ter formalni viri prava. Materialni viri = področja, na katerih so potrebne pravne norme oziroma jih je treba urediti s pravnimi normami, formalni viri = zakoni, predpisi, odloki, itn, spoznavni viri = dokumenti in publikacije v katerih so napisani (ali opisani) pravni viri.
- običaj: to je poslovna navada v določeni panogi, izoblikovana v poslovni praksi, vsebinsko natančnejša od zakonov in se lahko od stroke do stroke razlikuje
- gospodarskoprometne klavzule: so pravice in dolžnosti, ki so že uveljavljene v poslovni praksi in s tem običajne pri pravnih poslih.
- sodna praksa: so pravna stališča in mnenja ki jih sodišča običajno uporabljajo pri sodnih sporih, predvsem na področjih, kjer vlada pravna »praznina«

2) Kako razvrščamo pravne vire?..mislil da sm to že razložil...

4) Kaj veste o ciljnosti gospodarskoprometnih klavzul?

Te klavzule naj bi določale izročitev prodanega blaga.

5) Kdaj se lahko uporabljajo uzance?

Uzance se lahko uporabljajo le takrat, ko sta se stranki sporazumeli, da se jih bosta držali. V tem primeru dobijo uzance pravno veljavo, ki je drugače nimajo

4. poglavje: razlaga pravnih aktov

1) Opredelite pravne norme:

-razlaga pravnih aktov: Ker nekateri pravni akti niso dovolj jasni, jih mora nekdo razlagati, tukaj pa imamo dve vrsti razlagateljev: 1. državne institucije, njihova razlaga je zavezujoča, 2. pravni strokovnjaki, njihova razlaga ni zavezujoča, je samo pojasnjujoča

- logična razlaga: z njo se naslovnika prepriča o tem, kako naj razume pravni akt (normo) Obstaja 5 pravil (str 27)..preštudiraj !!!!!
 - jezikovna razlaga: bučku skušamo razložiti pomen nekaterih besed (pojmov, stvari) omenjenih v pravnem aktu. Razlagamo mu torej samo posamezne besede
- Razlaga pogodbenih določil: (v knjigi nič ne piše...glede na to da gre za zasebno stvar pa lahko rečemo da določila razlagajo tisti ki so ga sklenili)

2) ciljnost razlage pravnih aktov:

Če hočemo udejaniti vsebino le – teh, jih moramo seveda najprej razumeti.

3) Razvrstite in razložite pravila sklepanja! str 27, 28..lepo piše...sam preštudirat je treba..velik piflarije

4) Samni skušajte razložiti neko pravno normo: ...use your imagination....

5. poglavje : pravno razmerje

ni vprašanj – preberi in preštudiraj (str 29)

6. poglavje : Pravni subjekti – opredelitev in razvrstitev
ni vprašanj preberi in preštudiraj (stran 29 –30)

7. poglavje : Predmet pravnega razmerja

1) Opredeli stvarno pravo :

To so vse pravne norme, ki se nanašajo na stvari, ki so ljudem dosegljive

2) Stvarna pravica : je absolutna, velja zoper vsakogar, v zadnjem času je v modi cepitev upravičenja. te pravice so včasih tudi omejene. Obstajajo 3 vrste: lastninska, zastavna in služnostna.

3) Lastninska pravica: Je absolutna, dobi se jo z dedovanjem ali s pravnim aktom, daje pa lastniku v posest nepremičnino ali nepremično stvar. Zakon jo tudi delno omejuje

4) Razložite značilnost stvarnih pravic: glej vprašanje 2

5) Razložite vsebino lastninske pravice : glej vprašanje 3

6) Opišite način pridobitve lastninske pravice na podlagi pravnega posla:

Najprej se z lastnikom sklene pogodba (kupoprodajna, menjalna, darilna), nato pa je treba nepremičnino še vpisati v zemljiško knjigo.

7) Razložite upravičenja zastavnega upnika : zastavni upnik lahko izterja svojo terjatev ki mu gre iz naslova zastavljene stvari, tako da dobi na tej stvari lastninsko pravico.

8) Kako pojasnujete pravno oblast, ki je bistvena za stvarno pravico ? (nič ne piše)

Imetnik pravne pravice ima popolno ali delno pravico razpolagati z lastnino brez sodelovanja drugih oseb, vendar pa ga nekatera zakonska določila pri tem omejujejo.

8. poglavje : nekateri pravni vidiki zastaranja

1) opredeli pojem zahtevke :

Vsaka pravica, da se od koga izterja, traja nekaj časa. Da se stvar izterja pa je treba vložiti zahtevke. Če zahtevke ni vložen pravočasno, se pravice ne da več uveljavljati proti volji dolžnika

2) Opredeli pretrganje zastaranja: zastaranje se pretrga tedaj, ko dolжник pripozna dolg in nakaže določeno vsoto denarja na upnikov račun. Po pretrganju začne zastaralni rok teči znova.

3) Pojasnite bistveno posledico zastaranja:

Po določenem času upnik ne more več zahtevati izterjave dolga proti dolžnikovi volji, čeprav terjatev ostane. (preneha veljati zahtevke)

4) Kako lahko upnik prepreči nastop zastaranja ?

Pravočasno mora vložiti zahtevke za izterjavo dolgov

5) Ali sodišče pazi na zastaralne roke po uradni dolžnosti ?

Ne, sodišče ne gleda ne to, dolжник mora sam dati zahtevke za uveljavitev zastaranja

6) Kako bi ravnali kot dolжник v primeru zastaranja?

V primeru, da bi upnik vložil zahtevke za izplačilo terjatve (obveznosti), bi se pred sodiščem skliceval na to , da je potekel zastaralni rok

7) Razlike med zastaranjem in prekluzijo?

Zastaranje: pravica NE preneha, sodišče ne gleda po uradni dolžnosti, pretrganja in zadržanja zastaranja obstajajo, ne veljajo pravila o postavitvi v prejšnje stanje

Prekluzija: Sodišče gleda na to po uradni dolžnosti, pravica z rokom preneha, roki zadržanja in pretrganja ne obstajajo, veljajo pravila o možnosti postavitve v prejšnje stanje

9. poglavje: Sodno varstvo pravic

ni vprašanj - preberi

10. poglavje : Stalna arbitraža pri GZS

1.) Arbitraža je neodvisna institucija pri gospodarski zbornici, ki razsoja v primeru sporov med pogodbenimi strankami, če je bilo to določeno v pogodbi, da se uporabi ta arbitraža. Odločitev arbitraže je pravnomočna.

2.) Častno razsodišče: Neodvisna institucija, ki skrbi za ohranjanje dobrih poslovnih običajev in poslovne morale. izreka kazni : opozorilo, opomin, javni opomin

3) Arbitražni postopek: Odloča lahko 1 arbiter in senat iz treh članov. Senat se po potrebi sestavi iz dveh arbitrov (vsaka stranka enga) in predsednika senata, ki ga izvolita arbitra v 10 dneh po imenovanju, drugače pa ga imenuje predsednik stalne arbitraže. Ti trije arbitri odločijo o stvari in arbitražno odločbo podajo v pisni obliki in s svojimi podpisi ter obrazložitvijo. Proti tej odločitvi ni pritožbe. Možen je posredovalni postopek če se s tem strinjata obe stranki.

4) Rzsodba : je pravnomočna, proti njej ni pritožbe in jo morata stranki izvršiti

5) Sklep častnega razsodišča: Ni zavezujoč, ni dokončna gre se le za oprostitev, opozorila, opomine ali javne opomine. Senat sprejme sklep po lastni presoji. Pravnomočna je odločitev drugostopenjskega senata.

- 6) Pravnomočna odločba sodne oblasti : Je zavezujoča, če je pravnomočna zavezuje vsako pravno in fizično osebo v RS, vse državne organe ter sodišče.
- 7) Stvarna pristojnost: To so pravila, ki nam povedo, o kakšni stvari ima določeno sodišče pravico in dolžnost odločati
- 8) Notar: Pri notarju se sestavljajo javne listine o pravnih poslih, hranijo listine, izročajo zaupani denar državnim institucijam ali tretjim osebam.
- 9) Sodišče: Je institucija sodne oblasti, ki razsoja v sporih po obstoječih pravnih normah, njihova odločitev pa ima zavezujoče obveznosti za vsako pravno ali fizično osebo, državne institucije ter sodišče samo.
- 10) V čem se razlikuje pristojnost in namenskost arbitraže in častnega rzsodišča?
Namen rzsodišča ni, da bi razreševal spore, saj le presoja o dejanjih ki so proti dobrim poslovnim običajem in poslovni morali. O sporih pa razsoja arbitražna. Njen namen pa je reševati spore med pogodbenimi strankami.
- 11) Razlike v postopku pred arbitražo in rzsodiščem :
Pri rzsodišču sta samo 2 člana senata + predsednik, obravnava je ustna in javna, pri arbitraži pa (tajna) in pisna.
- 12) V čem je bistvo posredovalnega postopka?
S posredovalnim postopkom pred arbitražo se stranki sporazumeta za revizijo arbitražnega postopka
- 13) V čem se razlikujejo sodišča splošne pristojnosti in specializirana sodišča
Na splošnih sodiščih se odloča o vseh sporih, na specializiranih sodiščih pa samo o zadevah z določenega pravnega področja.
- 14) sestava sodišč splošne pristojnosti: Okrajna, okrožna, višja sodišča ter vrhovno sodišče

2. del

Statusno gospodarsko pravo

5. poglavje: povezane družbe:

- 1) Povezane družbe: so pravno samostojne , z drugimi družbami pa so povezane. Načini povezave: ena družba ima v drugi večinski delež; je ena družba odvisna od druge družbe; gre za koncernske družbe; sta dve družbi vzajemno kapitalsko povezani; so družbe povezane na podlagi pogodb
- 2) pogodbeni koncern: to je koncern, kjer so po pogodbi o obvladovanju družbe medsebojno povezane.
- 3) dejanski koncern: dejanski koncern je koncern, kjer je s pogodbo povezanih več družb, od katerih je ena obvladujoča in najmanj ena odvisna, imajo pa enotno vodstvo
- 4) vzajemno kapitalsko udeležene gospodarske družbe: družbe so povezane z lastništvom, vsaka družba je več kot četrtinski lastnik druge družbe (lastništvo je vzajemno)
- 5) obvladujoča družba : to je družba, ki obvladuje drugo pravno samostojno družbo, predpostavlja se da je v njej tudi večinski lastnik
- 6) V čem se razlikujejo povezane družbe, našete v ZGD? glej točko ena
- 7) Razložite vsebino vodenja pri pogodbi o obvladovanju: Odvisna družba mora upoštevati nasvete obvladujoče družbe, in sicer tudi če meni , da bi bilo to škodljivo. Škodljivi posli pa se ne smejo sklepati v koncernih
- 8) Pojasnite združitve in preoblikovanje gospodarskih družb: Družba se lahko pripoji, spoji z neko drugo družbo, lahko pa samo preoblikuje svojo pravno-organizacijsko obliko (iz d.o.o. v d.d.)

6. poglavje : zadruga:

- 1) Je organizirana skupnost določenega števila članov, katere cilj je pospeševati gospodarske koristi svojih članov, ki imajo pravico kadarkoli pristopiti ali izstopiti iz nje, imajo pravico enakopravnega sodelovanja in upravljanja.
- 2) članstvo v zadrugi: prostovoljno pristopijo in izstopijo, najmanj trije so pa ustanovitelji (pravne ali fizične osebe)
- 3) premoženje zadruga: odvisno kako določajo pravila, lahko ima omejeno odgovornost, da vsak od članov odgovarja do določene vsote, lahko pa so člani brez odgovornosti.
- 4) ustanovitev zadruga : ustanovijo jo najmanj 3 osebe (pravne, fizične), ustanovitveni akt mora vsebovati imena in naslove (sedeže) ustanoviteljev, zadruga pravila, sklep o izvolitvi organov zadruga, podpise ustanoviteljev, kraj in datum. Na podlagi tega se vpiše v sodni register.
- 5) V čem se razlikuje upravljanje v zadrugah in gospodarskih družbah : V zadrugah je odločanje enakopravno,

7. poglavje : sodni register

- 1) glavna knjiga: v njej so vpisani vsi podatki, ki jih zakon določa, da morajo biti za določeno gospodarsko družbo vpisani. (to se opravi na podlagi listin)
- 2) subjekt vpisa subjekt vpisa je vsaka gospodarska družba,
- 3) redni izpis: to je računalniški izpis podatkov iz sodnega registra o določenem subjektu, ki je v sodnem registru.
- 4) Zgodovinski izpis je izpis podatkov, ki so bili prej vpisani v register
- 5) Ciljnost in sestava sodnega registra: sodni register je narejen, da bi imeli pregled nad obstoječimi gospodarskimi družbami, ter da bi vsak, ki bi imel interes lahko prišel do podatkov o drugem subjektu, . Tako je tudi

zagotovljena pravna varnost udeležencev v gospodarski dejavnosti. Sodni register je sestavljen iz glavne knjige in listin

- 6) Pomen vpogleda v sodni register ter podlaga za izjeme od načela javnosti: Pomen vpogleda je v tem, da se pred sodiščem nihče ni mogel izgovarjati, da ni imel podatkov o določenem pravnem subjektu, vpisanem v register. Nima pa noben pravice zvedeti katera oseba je kje ustanovitelj oziroma družbenik ali v kateri družbi je družbenik (ustanovitelj), če je kdo član uprave v katerem podjetju in v katerem podjetju je član uprave. To pa ne velja za upnike, če izkažejo svojo terjatev.

8. poglavje: gospodarske javne službe

- 1) javna hiša, razloži :)))
- 2) Gospodarska javna služba: so institucija za zagotavljanje javnih potreb, ki jih tržno gospodarstvo ne more zagotoviti
- 3) javni gospodarski zavod: je neprofitna organizacija, pravna služba, ustanovi jo vlada ali lokalna skupnost, deluje pa neodvisno (zunaj uprave ali javnih služb)
- 4) Javno podjetje :Ustanovi ga vlada ali lokalna skupnost in je v njihovi lasti. Lahko pa se financira tudi iz zasebnih virov, če to ni proti javnemu interesu. Cene in tarife določa lastnik.
- 5) Koncesija: je dejavnost, ki jo vlada ali lokalna skupnost odda zasebniku (koncesionarju), in na podlagi tega sklene koncesijsko obdobje , v kateri so navedeni pravice in dolžnosti koncesionarja. Koncesionar ne sme imeti konkurence.
- 6) Namen ustanovitve in delovanja javnih služb: točka 1
- 7) V čem se razlikujeta ciljnost delovanja gospodarskih javnih služb in gospodarskih družb?
Gospodarske družbe delujejo za lastne interese, javne službe pa za javne interese (razen koncesije) Pridobivanje dobička je pri javnih službah podrejeno zagotavljanju javnih potreb
- 8) V čem se razlikuje prenehanje gospodarskih javnih služb in koncesije? Koncesijo je možno obnoviti, javna služba pa gre v likvidacijo

9. poglavje: sodelovanje delavcev pri upravljanju gospodarskih družb in zadrug

- 1) Svet delavcev: svet delavcev v gospodarski družbi se oblikuje, če je v njej zaposlenih več kot 20 delavcev z aktivno volilno pravico. Člani sveta so voljeni, in sodelujejo pri upravljanju v imenu delavcev.
- 2) Delavski zaupnik: če je v podjetju zaposlenih manj kot 20 delavcev z aktivno volilno pravico, njihove interese zastopa delavski zaupnik (sodeluje pri upravljanju v njihovem imenu)
- 3) Zbor delavcev družbe: to so vsi zaposleni v družbi razen vodilnega osebja. Obravnavajo vprašanja iz pristojnosti sveta delavcev.
- 4) V Čem naj bi bilo bistvo in pomen sodelovanja delavcev pri upravljanju gospodarskih družb in zadrug? Delavci imajo pravico do upravljanja, torej morajo sodelovati pri upravljanju, predvsem pri odločitvah, ki se nanašajo na njihov položaj v podjetju. S tem pa podjetje tudi dosega boljše rezultate.
- 5) Razložite razlike med obveščanjem, skupnim posvetovanjem in samoodločanjem:
Obveščanje se nanaša na informacije, ki so jih delodajalci dolžni posredovati delavcem (o stanju planih, itn..) skupna posvetovanja zadevajo stvari, pri katerih morajo delavci in delodajalci uskladiti stališča samoodločanje pa zadeva stvari, ki jih delodajalci ne morejo sprejeti brez privolitve delavcev.
- 6) kako se rešujejo spori med svetom delavcev in delodajalcev? Spore rešuje arbitražna, sestavljena iz enakega števila zastopnikov z obeh strani ter nevtralnega predsedujočega, s katerim se strinjata obe strani

10. poglavje : pravna ureditev pravic industrijske lastnine

- 1) industrijska lastnina: to je pojem ki zavzema blagovno (storitveno) znamko, firmo, nove oblike teles, slike risbe in geografsko ime.
- 2) Blagovna znamka: to je znak, ki je v gospodarskem prometu namenjen temu, da se ta vrsta izdelka (storitve) razlikuje od drugih
- 3) Izum: Je neka nova stvar, ki je bila razvita z raziskovalno dejavnostjo (raziskovalno dejavnostjo na ravni izumiteljstva) in je industrijsko uporabna.
- 4) Nelojalna konkurenca: To so dejanja, ki kakorkoli povzročajo zmedo na trgu, diskreditirajo konkurenco, označbe ali navedki, ki bi lahko kakorkoli zmedli kupce
- 5) Firma : je stvar industrijske lastnine, je označba, ki nam pove dejavnost določene gospodarske družbe (če je več dejavnosti naj bi bila navedena le najpomembnejša)
- 6) V čem se razlikujeta predmet varstva in pravica industrijske lastnine? Predmet varstva je predmet industrijske lastnine, torej pravica industrijske lastnine izhaja iz predmeta varstva. Predmet varstva lahko lastnik izkorišča in izrablja v svojo korist, predmeti varstva pa so zavarovani z določeno pravico
- 7) V čem je gospodarska prednost gospodarske družbe, ki ima zavarovane pravice industrijske lastnine? Lastnik pravic ima prednost pri uporabi pravic, saj ga konkurenti teh pravic ne morejo izrabljati v svojo korist. Lastnik ima torej izključno pravice do uporabe teh pravic industrijske lastnine in praviloma nima konkurentov, kar lahko privede do monopola.
- 8) Katero ravnanje na trgu je prepovedano ?

Prepovedana so dejanja, s katerimi bi na kakršenkoli način povzročili zmedo na trgu; napisi, ki bi kakorkoli zavajali potrošnike, diskreditiranje konkurentov.

9) V čem se razlikujeta nelojalna in lojalna konkurenca? Lojalna konkurenca je konkuriranje z boljšimi in bolj kvalitetnimi izdelki, z bolj domiselnim dizajnom itn. Ko pa ta dejanja začnejo povzročati zmedo na trgu, diskreditirajo konkurente in zavajajo potrošnike pa govorimo o nelojalni konkurenci

10) na kakšen način odstopamo oziroma prenašamo pravice industrijske lastnine?

To lahko s prenosom pravic, s prisilno licenco, patent pa po njegovem prenehanju lahko uporabljajo vsi .

11. poglavje – industrijske družbe v nekaterih drugih evropskih državah

1) Trговец je tisti ki se redno in nepretrgoma s svojim lastnim kapitalom in na svoj račun in v svojem imenu ukvarja s trgovsko dejavnostjo kot pridobitno dejavnostjo

2) trgovinske družbe: to so vse osebne in kapitalske družbe, tudi če se ne ukvarjajo s trgovsko dejavnostjo

3) javne trgovinske družbe: nastanejo ko več trgovcev s skupnim kapitalom ustanovi lastno trgovsko podjetje, ki pa ni vedno pravna oseba (odvisno v kateri državi)

4) Delniška družba: to je družba, ki zbira skupaj manjše kapitale s ciljem zbiranja večjih vsot kapitala, pri čemer je lastništvo družbe omejeno, prav tako pa v novejšem času tudi upravljanje in lastništvo. Zasebno premoženje je v družbi ločeno od premoženja družbe,....še bi se dalo nakladat

5) Družba z omejeno odgovornostjo... v njej je en ali več družbenikov, ki za poslovanje niso odgovorni, družba pa odgovarja z vsemi sredstvi.

6) V čem se razlikujejo posamezne vrste trgovcev v nemškem pravnem redu?

Obstajajo trgovci po trgovinskih poslih, ki direktno opravljajo katero od trgovinskih dejavnosti, možni trgovci, to so kmetje ali lastniki gozdov ki imajo s tem povezan še določen industrijski obrat, domnevni trgovci, ki opravljajo dejavnost, ki ni nujno povezana s trgovinskimi posli (firma pa je vpisana v trgovinski register), trgovci po vpisu: katerega dejavnost firme se opravlja na trgovinski način, ter trgovci po pravni obliki, to pa so vse mogoče kapitalske družbe.

7) Kako je urejeno upravljanje v delniški družbi ? Ma kej si mona da ne veš :))

8) V čem se predvsem razlikujeta d.o.o. in d.d. ? V delniški družbi je premoženej družbe ločeno od zasebnega

9) V čem se razlikujeta komanditist in komplementar? Komanditist ne sodeluje v delu družbe, medtem ko komplementar vodi posle. Komanditist odgovarja za poslovanje družbe le s svojim vložkom (praviloma), komplementar pa z vsem svojim premoženjem.

10) Kaj veste o tihi družbi? Je združba posameznika in neke druge pravno-organizacijske oblike družbe, pri kateri ima posameznik vloženi kapital. Tiha družba ni pravna oseba, nima lastnega premoženja in firme in ni vpisana v sodni register. Tiha družba praviloma ne posluje navzven, njeni dohodki so vezani na udeležbo v dobičku v podjetju, v katerem ima tiha družba vloženi kapital

12. poglavje – stečaj in likvidacija

ni vprašanj, preštudiraj knjigo, vaje in prosojnice!

3.del –splošni del

Osnove obveznostnega prava

1. poglavje: splošni del

ni vprašanj – dobro preglej – pomembno ! (str 103 – 121)

Izpiski :

Obligacijsko pravo je del civilnega prava, nastane med dvema osebama (pravni, fizični). En je dolžnik drugi upnik. Dolžnik je dolžan izpolniti obveznost (spolnitev je lahko dopustitev, opustitev, storitev, dajatev)

Formalni pravni vir obligacijskih razmerij (obligacijskega prava) je ZOR, v pripravi pa je tudi nov obligacijski zakonik. ZOR je enoten za fizične in pravne osebe.

Glede na ZOR naj bi se zagotovilo:

-svoboden promet blaga in opravljanja storitev.

-Zadovoljevanje potreb državljanov

-odgovornost subjektov v gospodarskem prometu in spolnjevanje njihovih obveznosti

ZOR se deli na člene , ki zadevajo samo pravne osebe, ter del, ki se nanaša na vse osebe. Del o pravnih osebah ima načela sodelovanja (pravne osebe so dolžne sodelovati v razmerju in ne le gledati na lastne interese), obveznosti do državljanov kot potrošnikov (kakovostno zadovoljevanje njihovih potreb), prepoved ustvarjanja ali izkoriščanja monopolnega položaja (kaj je monopol vemo), ravnanje pri izpolnjevanju obveznosti in uveljavljanju pravic (skrbnost dobrega gospodarja ali gospodarstvenika) ter uporaba dobrih poslovnih običajev.

Del, ki se nanaša na vse osebe: Svoboda urejanja obveznostnih razmerij (razmerja pa ne smejo biti proti ustavi, zakonom in morali), enakopravnost udeležencev v razmerjih, načelo vestnosti in poštenja (razmerja naj bodo

etična), Načelo prepovedi zlorabe pravice (če nekdo izrablja pravico ki ni v skladu s ciljem, za katerega jo je pridobil), načelo enake vrednosti dajatev (da ni med dajatvami opazno vrednostno nesorazmerje), načelo prepovedi povzročanja škode, načelo dolžnosti izpolnitve obveznosti, načelo mirnega reševanja sporov, načelo o dispozitivni naravi zakonskih določb.

Obveznosti so lahko deljive in nedeljive; alternativne & fakultativne; poslovne in neposlovne; pozitivne (dajatve, storitve) in negativne (opustitev, dopustitev); solidarne obveznosti; trenutne in trajne obveznosti; denarne.

Pogoji za nastanek pogodbe so :

- da obstajata dve stranki (fizični ali pravni osebi s poslovno in pravno sposobnostjo sklepanja pogodb),
- da se obe strinjata z določili (svobodna izjava volje, brez prevar in napak ter izsiljevanja),
- da je predmet pogodbe natančno določen in da sta obe stranki informirani o tem, kaj je predmet pogodbe (ne sme biti nemogoč, nedopusten, nedoločen ali nedoločljiv),
- ima dopustno podlago pogodbene obveznosti (torej cilja pogodbe) ki ni proti ustavi, zakonom ali splošni morali
- ima vse sestavine pogodbe naravne, bistvene, naključne...
- potek sklenitve pogodbe: s pogajanjem, s predpogodbo ali pa kar direktno preko telefona, radio zvez, pisma, interneta,....

2. poglavje : razvrstitev pogodb

ni vprašan - . dobro preštudiraj (str 121 – 124)

Izpiski:

oblike pogodb so :

- formalne in neformalne (oblične in neoblične) (oblična je pogodba takrat , ko mora biti v neki obliki, predvsem pisni) Koncesije morajo biti po zakonu vedno oblične. Načelo neformalnosti : pogodbe naj bi se sklepale karseda hitro in preprosto – to je široko v uporabi. Neformalne pogodbe so lahko sklenjene v kakršnikoli obliki, pravni promet se lahko hitreje odvija.
- Enostransko ali dvostransko obvezne pogodbe: večina pogodb veže obe stranki, razen darilne pogodbe ali prodajnega naročila.
- Odplačane in neodplačane pogodbe: pri odplačnih pogodbah mora dolжник upniku nekaj plačati. To velja za večino gospodarskih pogodb. Negospodarske pa so ponavadi neodplačne (darilna)
- glavne in stranske: stranska pogodba dopolnjuje glavno pogodbo (v bistvu bi bilo lahko to vse veni pogodbi, če pa ljudje hočejo komplicirati je pač tako)
- konsenzualne in realne: konsenzualne pogodbe začnejo veljati že s sporazumom med strankama, realne pa takrat , ko ena stranka drugi že izroči predmet pogodbe, nakar ta začne veljati
- kavzalne in abstraktne: kavzalne so tiste, iz katerih vidimo predmet obveznosti., namen in razlog za nastanek je znan, pri abstraktni pa ne
- formularne, tipizirane, standardne in pristne pogodbe (adhezijske): so si podobne, saj so v večini objavljene v obliki obrazca, na katerem so splošni pogoji za sprejem , ki jih nato stranki lahko še dopolneta.. Formularne so napisane na obrazcu, tipizirane pripravljajo predvsem mednarodna združenja, adhezijske: dajo ti papir, na katerem so napisani pogoji, če jih sprejmeš uredi, drugače pa pogodbe ni možno skleniti.
- trenutne in trajne pogodbe: pri trenutnih mora dolжник terjatev takoj izplačati, pri trajnih pa jo odplačuje na daljši čas.
- pogodbe v korist tretjega: ena stranka se drugi zaveže, da bo tretji stranki izpolnila pogodbeno obveznost.

3. poglavje: sredstva za zagotavljanje pogodbene discipline

- 1) pogodbeni kazen: to je kazen za stranko (ponavadi v obliki denarnega zneska) ki jo mora nakazati drugi stranki zaradi neizpolnjene ali napačno izpolnjene pogodbe. Pogodbe dolžniku ni treba izpolniti.
- 2) Kumulativna pogodbeni kazen: če sta se stranki tako dogovorili ima upnik pravico terjati izvršitev pogodbe in hkrati plačilo kazni.
- 3) Zakoniti penali: penali so pogodbeni kazen v višini ki jo določa zakon. kumulacija penalov in pogodbeni kazni pa je možna samo če to dovoljuje zakon.
- 4) Ara: to je znesek (ali stvar) , ki ga plača ena stranka drugi kot poročilo (zavarovanje) za sklenjeno pogodbo. Šteje se tudi kot delna izvršitev obveznosti, kot znak da je pogodba sklenjena in kot utrdilno sredstvo
- 5) Predujem: to je denarni znesek, ki ga ena stranka da drugi med sklenitvijo ali po sklenjeni pogodbe in pomeni že delno izvršitev obveznosti.
- 6) V čem se razlikujeta alternativna in kumulativna pogodbeni kazen : pri alternativni kazni dolžniku ni treba izpolniti obveznosti iz pogodbe, saj je upniku že izplačal alternativno kazen , ki je nadomestek za neizvršeno pogodbo. Pri kumulativni kazni pa je dolžnik dolžnik storiti oboje: izpolniti pogodbo in plačati kazen. Kumulativna kazen se izpolne le če sta se stranki v pogodbi tako dogovorili .
- 7) Pri kakšnih obveznostih ni mogoč dogovor o pogodbeni kazni ?
Ne more biti dogovorjena za denarne obveznosti.

- 8) V čem se razlikujeta ara in odstopnina: Pri ara se predpostavlja, da bo pogodba verjetno izpolnjena, odstopnina pa je izplačana, ker pogodba verjetno ne bo mogla biti izpolnjena. Odstopnina omogoča (je pogoj za) odstop od pogodbe, medtem ko ara tega ne omogoča.
- 9) V čem se razlikujeta varščina in ara? Varščina štiti le upnikov interes, medtem ko ara štiti interese obeh strank

4. poglavje : razlaga pogodb
ni vprašanj – preglej !

5. poglavje : neveljavnost pogodbe
ni vprašanj – preštudiraj
vprašanja čez celo poglavje :

- 1) obligacijsko razmerje : to je položaj pri katerem obstajata upnik in dolžnik. Upnik je od dolžnika upravičen terjati izvršitev dogovorjene obveznosti, dolžnik pa jo ima dolžnost izpolniti. (spolnitev = dajatev, storitev, dopustitev, opustitev) razmerje obstaja samo med upnikom in dolžnikom
- 2) solidarne obveznosti: predmet izpolnitve je deljiv na več oseb, zakon določa kako se dolžnosti razdeli, upnik pa ima pravico terjati izpolnitev od kateregakoli dolžnika
- 3) denarne obveznosti: so obveznosti, pri katerih nastopa denar kot merilo vrednosti, valuta.
- 4) pogajanja: Pogajanja so poslovna praksa pri sklepanju bolj zapletenih pogodb. V pogajanjih stranki usklajujeta stališča, ki jih po dosegu sporazuma zapišeta v pogodbo. Po podpisu pogodbe so pogajanja možna če se stranki nista dogovorili o vseh določil Stranki sta odškodninsko odgovorni v primeru pogojev: da je res šlo za pogajanja, da pogodba ni bila sklenjena in da je šlo za »kvalificirano« krivdo.
- 5) ponudba: je predlog za sklenitev pogodbe. Ponudba je ponudba če je jasno razvidno, da ponudnik res hoče skleniti pogodbo, mora biti v taki obliki, ki jo določa zakon, vsebovati mora vse bistvene prvine pogodbe in namenjena mora biti določeni osebi
- 6) Bistvene značilnosti obligacijskih razmerij: so relativne (samo znotraj strank), je med določenima osebama (upnik&dolžnik), ter je pravno varovano, saj upnik lahko izterja svojo pravico na sodišču
- 7) Kaj veste o ravnanju pri izpolnjevanju obveznosti in uveljavljanju pravic?

Dolžnik je po zakonu dolžan izpolniti pogodbene obveznosti, če pa jih ne izpolne, lahko upnik po sodni poti izterja od dolžnika odškodnino ali pa skupaj odškodnino +izpolnitev pogodbe, če je bilo tako dogovorjeno.

- 8) V čem se razlikujejo pogajanja, ponudba in predpogodba? Ponudba veže le ponudnika, ne pa tudi kupca, da sklene pogodbo, predpogodba pa veže oba, da pogodba mora nastati. Pri pogajanjih pa ni nujno, da pogodba nastane, saj ena stranka lahko odstopi od pogajanj, in v nekaterih primerih zaradi tega plača odškodnino. Razlika je v verjetnosti, da bo sklenjena pogodba. Najmanjša je verjetnost pri ponudbi, kateri lahko šele sledijo pogajanja, največja pa je pri predpogodbi, ki stranki veže na sklenitev pogodbe.
- 9) Razložite vsebino pogojev za veljavnost pogodbe: skleniti jo morata dve stranki, ki sta lahko fizični ali pravni osebi, imeti pa morata pravno in poslovno sposobnost. Pogodba je sklenjena ko se obe stranki strinjata z določili pogodbe in sta o njih jasno seznanjena (svoboda volje). V pogodbi mora biti jasno naveden predmet pogodbe. Cilji pogodbe ne smejo biti proti ustavi, zakonom ali splošni morali, pogodba pa mora imeti vse obvezne sestavine pogodbe, ki jih predpiše zakon.
- 10) Pojasnite vsebinske značilnosti pravnih naslovov za oblikovanje obveznosti razmerij: pravni naslovi za oblikovanje obveznostnih razmerij so: pogodba (dvostranski pravni posel, s katero se stranki zavežeta, da bosta druga do druge izpolnile obveznosti); enostranski pravni posli (če kdo enostransko izjavi voljo, kot obljuba nagrade, izdaja vrednostnega papirja, ponudba); nastanek škode(iz nje izhajajo odškodninski zahtevki, ki jih ima oškodovanec) ; neupravičena pridobitev (pridobljeno korist je treba vrniti).

3.del – posebni del
gospodarske pogodbe

1. poglavje : prodajna pogodba

- 1) Prehod nevarnosti : Dokler predmet prodajne pogodbe ni izročen kupcu, ta trpi nevarnost uničenja te stvari. Ko pa mu jo dobavitelj izroči, nevarnost uničenja preide iz dobavitelja na kupca.
- 2) Prevozne klavzule : v njih se točno določi kraj in trenutek kdaj preide nevarnost iz dobavitelja na kupca ter o stroških.
- 3) Stvarna napaka : to je napaka, ki je nastala na predmetu, ki je bil predmet kupoprodajne pogodbe. Prodajalec je dolžan kupcu izplačati škodo, ki jo je imel zaradi stvarne napake.
- 4) Očitna napaka :so napake na stvari, ki jih opazi vsak z I.Q. večjim od tistega, pri katerem je človek zmožen iti le na stranišče. Take napake je treba takoj reklamirati, drugače reklamacija poteče.

5) Pravna napaka: pojavijo se tedaj, ko prodajalec proda kupcu stvar, na kateri ima pravice tretja oseba, tako da kupec ne more neomejeno razpolagati z njo. Če kupec s tem ni bil seznanjen, prodajalec odgovarja kupcu za škodo.

6) Pravilna izpolnitev: vse je šlo tko kot je blo zapisan v pogodbi, nč, ampak čist nč ni blo narobe

7) Kako lahko določimo čas izročitve blaga? S prevoznimi klavzulami, navedenimi v pogodbi

8) V čem je prednost uporabe Incotermsov? So smotrno prilagojene uporabi, se zelo na široko uporabljajo

9) Katero prevozno klavzulo bi predlagali če bi bili kupec in katero če bi bili prodajalec in zakaj?

Če sem prodajalec : Ex works – ker me zavezuje zgolj za prevoz do mojih poslovnih prostorov, ne pa tudi za nakladanje, carinjenje, prevoz do kupca

če sem kupec: delivered duty paid – blago je dostavljeno v mojo državo in ocarinjeno, s tem da carino plača prodajalec Šele potem se začne moj riziko.

10) Kako morate ravnati ob ugotovljeni stvarni napaki? Takoj po odkritju stvarne napake (če ni očitna pa v roku 6 mesecev) morate o tem obvestiti prodajalca, ki vam je dolžan blago zamenjati in eventualno izplačati odškodnino. Če ne gre drugače gremo pa na sodišče...

11) V čem se razlikujeta prodaja po vzorcu in prodaja s specifikacijo? Kupec pri prodaji vzorca ali modela sam določa predmet prodaje na podlagi vzorca ali modela. Pri prodaji specificiranega blaga pa kupec šele naknadno pove željene podrobnosti stvari. Pri prodaji po vzorcu pa kupec to stori predčasno